

ВИХОВАННЯ ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ МЕТОДУ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ

EDUCATION OF SOUND SPEECH CULTURE OF YOUNGER PRESCHOOL STUDENTS USING THE CASE TECHNOLOGY METHOD

Стаття присвячена проблемі виховання звукової культури мовлення в дітей дошкільного віку через використання методу кейс-технології, підтверджено актуальність даної проблеми в державних документах, що регламентують дошкільну освіту. У статті розкрито актуальність, завдання і зміст роботи з виховання звукової культури мовлення дітей в закладах дошкільної освіти, виокремлено компоненти звукової культури мовлення, надана їм характеристика. Обґрунтовано важливість та актуальність здійснення освітньої роботи в закладах дошкільної освіти засобами сучасних інтерактивних педагогічних технологій. У статті розкрито поняття й сутність методу кейс-технології, в основі якого лежить аналіз проблемної ситуації, позначена його роль в освітній діяльності з навчання та виховання дітей дошкільного віку, описано можливості використання цього методу для розвитку різних сторін мовлення дитини дошкільного віку. Надано перелік та характеристику методів кейс-технології, які можливо використовувати в освітній діяльності, в тому числі в закладі дошкільної освіти в роботі як загалом з розвитку мовлення дітей, так і при засвоєнні звукової сторони мовлення зокрема. Презентовано метод кейс-технології як інтерактивний метод, спрямований передусім на формування якостей і вмінь, окреслено можливості методу кейс-технології в освітній діяльності з виховання звукової культури мовлення в дітей молодшого дошкільного віку. Надана характеристика методу кейс-технології як методу проблемного навчання, презентовано його використання як методу ситуативного підходу до освітньої роботи з дітьми. Описано вимоги до використання методу кейс-технології, розкрито послідовність його використання в освітній діяльності з дітьми дошкільного віку. Наведено приклади змісту й алгоритму використання авторських кейсів з метою виховання звукової культури мовлення в дітей молодшого дошкільного віку.

Ключові слова: звукова культура мовлення, звуковимова, мовленнєвий слух, мовленнєве дихання, дикція, інтонаційна виразність

мовлення, діти молодшого дошкільного віку, проблемне навчання, метод кейс-технології.

The article is devoted to the problem of raising the sound culture of speech in preschool children through the use of the case technology method, the relevance of this problem is confirmed in state documents regulating preschool education. The article reveals the relevance, task and content of the work on the education of the sound culture of speech of children in preschool education institutions, the components of the sound culture of speech are singled out, and their characteristics are given. The importance and relevance of carrying out educational work in preschool education institutions using modern interactive pedagogical technologies is substantiated. The article reveals the concept and essence of the case technology method, which is based on the analysis of a problem situation, its role in the educational activity of learning and raising preschool children is indicated, the possibilities of using this method for the development of various aspects of the speech of a preschool child are described. A list and characteristics of case technology methods that can be used in educational activities, including in a preschool education institution, are given, both in general work on the development of children's speech and in learning the sound side of speech. The method of case technology is presented as an interactive method aimed primarily at the formation of qualities and skills, the possibilities of the method of case technology in educational activities for the education of the sound culture of speech in children of younger preschool age are outlined. The description of the case technology method as a method of problem-based learning is provided, and its use as a method of a situational approach to educational work with children is presented. The requirements for the use of the case technology method are described, the sequence of its use in educational activities with preschool children is disclosed. Examples of the content and algorithm of using author's cases for the purpose of raising the sound culture of speech in children of younger preschool age are given.

Key words: sound culture of speech, sound language, speech hearing, speech breathing, diction, intonation expressiveness of speech, children of younger preschool age, problem-based learning, case technology method.

УДК 373.3:37.016:81-028.31:534.78(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.2.39>

Попова І.І.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського

Діхтяренко С.В.,

викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку є пріоритетним напрямком освітньої діяльності закладів дошкільної освіти. Педагоги і батьки мають забезпечити повноцінний комунікативний розвиток дітей, оскільки, якщо можливі труднощі в мовленнєвій комунікації не будуть своєчасно усунуті, то можуть стати надалі причиною недостатнього рівня соціальної компетентності та негативно позначатися на успішності дитини в різних видах діяльності та самореалізації загалом. Найважлива ситуація спостерігається, якщо причиною

комунікативних невдач є мовленнєві порушення. Відомо, що дефекти вимови звуків негативно позначаються на встановленні соціальних контактів, перешкоджають повноцінному розвитку дошкільника.

Роботу з виховання правильної вимови всіх звуків рідної мови необхідно завершити саме в дошкільному віці з урахуванням того, що найчастіше правильна вимова всіх звуків повною мірою спостерігається у дошкільнят чотирьох-п'яти років.

Як зазначає А. Богуш [4], необхідно забезпечити спеціальне навчання у сфері засвоєння

звукової сторони мови дітьми дошкільного віку, оскільки до п'яти років за відсутності цілеспрямованої роботи значна частина дітей не оволодіває звуковим складом рідної мови повною мірою і, як наслідок, це негативно позначається на комунікації дітей й успішності навчання в школі.

На наш погляд, зазначена проблема може успішно вирішуватися за допомогою сучасних освітніх інтерактивних технологій, до яких, безперечно, належить кейс-технологія.

Перевагою методу кейс-технології в порівнянні з традиційними технологіями є його спрямованість на формування компетенцій певного рівня та складності в ході вирішення реальних чи вигаданих проблемних ситуацій – кейсів – відповідно до тих областей дійсності, в рамках яких вони представлені. Подані проблемні ситуації (кейси) можуть бути вирішені в короткий термін і за активної пізнавальної діяльності дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Процес виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку освітлений у працях багатьох вчених: А. Богуш [4], О. Бавольська [2], Л. Березовська [3], В. Борова [6], Л. Іщенко [10], Н. Маліновська [5], І. Марченко [12], Л. Швірник [15] та ін.

Розглянемо основні категорії даної проблеми, розкриті в наукових працях зазначених авторів. Як зазначає А. Богуш [4], результатом роботи над звуковою стороною мовлення є виховання звукової культури як сукупності навичок усного мовлення відповідно до норм літературної мови та ситуації спілкування. Її підструктурами її є мовленнєвий слух і культура мовлення.

Так, на думку Л. Березовської, «звукова культура мовлення» – це правильна й чітка вимова всіх звуків рідної мови відповідно до фонетичних та орфоепічних норм, правильна дикція, темп, тембр та сила голосу, мовленнєве дихання, інтонаційна виразність мовлення, розвинений фонематичний слух» [3, с. 176].

Розділяючи думку вченої, В. Борова трактує даний феномен як полікомпонентний утвір, який охоплює фонетичну правильність мовлення (сприймання та розрізнення фонем на слух, артикуляцію звуків, звуковимову); загальні мовленнєві навички (дихання, дикцію, темп і ритм мовлення, силу голосу, наголос) та орфоепічну правильність мовлення (відповідність унормованій літературній вимові) [6, с. 85].

За твердженням О. Бавольської, «звукова культура мовлення» – це складова загальної мовленнєвої культури людини, уміння правильно користуватися всіма мовними засобами, зокрема, інтонацією, лексичним запасом, граматичними формами [2, с. 49].

Як визначає Л. Іщенко, звукова культура мовлення – це чітка артикуляція звуків рідної мови,

фонетична та орфоепічна правильність мови, мовленнєве дихання, сила голосу, темп мовлення, фонематичний слух та засоби інтонаційної виразності (наголоси, логічні паузи, ритм, тембр, мелодика) [10, с. 76].

Більш широко розглядають поняття «звукова культура мовлення» учені (А. Богуш, Н. Маліновська) які пояснюють його як багатокомпонентне явище, складниками якого є фонетична й орфоепічна правильність мовлення: чітка артикуляція (вимова) звуків і звукосполучень у словах, слів у реченнях, мовленнєве дихання, інтонаційні засоби виразності (сила і висота голосу, тембр і темп мовлення, фонематичний слух) [5, с. 111].

І. Марченко зазначає, що поняття «звукова культура мовлення» є досить складним і широким, воно включає в себе фонетичну та орфоепічну правильність мовлення, виразність його та чітку дикцію [12, с. 134].

Як влучно підкреслює Л. Швірник, стосовно поняття «звукова культура мовлення», його тлумачення необхідно розглядати не лише з позиції правильної й чіткої вимови всіх звуків рідної мови, правильний наголос, але й уміння користуватися силою голосу, правильним темпом, інтонацією, виразністю мови, мовленнєвим диханням та сформованим фонематичним слухом [15, с. 4].

Вирішуючи завдання виховання звукової культури мовлення в дітей дошкільного віку, педагоги повинні працювати над формуванням правильної звуковимови, розвитком мовленнєвого слуху й дихання, якостей голосу та інтонаційної виразності мовлення за допомогою сучасних технологій, серед яких важливе місце займає кейс-технологія як одна з найбільш ефективних технологій, що дозволяють реалізувати ситуативний підхід в організації освітнього процесу у ЗДО відповідно до вимог Базового компоненту дошкільної освіти.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Кейс-технологія широко використовується в психології, є інноваційною в практиці дошкільної освіти, в тому числі щодо розвитку мовлення, проте в галузі звукової культури мовлення питання її використання розроблено недостатньо.

Мета статті: показати можливості використання методу кейс-технології для виховання звукової культури мовлення дітей молодшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Т. Алексєнко визначає поняття «кейс-технологія» (case-study) як інтегральний інструмент, здатний орієнтувати на комплексне осмислення певної проблеми й всебічно підходити до пошуку конкретного її рішення, у процесі чого активізуються психічні процеси залучених до роботи над визначеною педагогом ситуацією, відбувається формування свідомості в заданому метою напрямі та моделюються

мисленнєві образи, поведінкові й вчинкові особливості особистості [1, с. 8].

Низка вчених (Т. Алексєєнко, Л. Возняк, М. Гриньова, Н. Грицай, О. Ісаєва, В. Ляпунова, О. Норкіна, Т. Пащенко, І. Розман, Г. Шайнер та ін.) приділяли значну увагу питанню використання кейс-методу в освітньо-виховному процесі ЗДО. Звернімося до поглядів науковців.

Учені (М. Гриньова, Н. Грицай) під поняттям «кейс-технологія» розуміють освітні технології, засновані на навчанні шляхом вирішення конкретних ситуацій (кейсів) [8, с. 73].

На думку Т. Пащенко [14], «кейс-технологія» полягає у використанні конкретних випадків (ситуацій, історій, тексти яких називають «кейсом») для спільного аналізу, обговорення або вироблення рішень.

За О. Норкіною «кейс-технологія», – це використання педагогічних методів, спрямованих на осмислення, аналіз і вирішення різних навчальних завдань та життєвих ситуацій. Дана технологія за словами авторки, є інтерактивною і дає змогу кожній дитині проявляти свої здібності, виражати емоції, інтереси та обрати зміст освітньої діяльності [13, с. 76].

Погоджуємося з думкою Л. Возняк, яка розкриває феномен «кейс-стаді» як інтерактивну технологію, яка ґрунтується на реальних чи уявних ситуаціях та спрямована не так на вивчення знань, як на формування життєвих компетентностей та м'яких навичок в учнів [7, с. 116]. Авторка зазначає, що моделі «кейсів» розробляють на основі життєвих ситуацій, їхня мета спровокувати дискусію, підштовхнути дітей до обговорення та аналізу ситуацій та прийняття рішень [7, с. 114].

За словами учених (О. Ісаєва, Г. Шайнер, І. Розман), «кейс-технологія» – це сучасний прийом формування професійної компетентності, який широко використовується у процесі дистанційного навчання з метою актуалізації фахових компетентностей майбутніх спеціалістів [9, с. 40].

В. Ляпунова розглядає окреслений вище феномен з різних позицій. По-перше, це – аналіз конкретних ситуацій, метод конкретних ситуацій, кейс-стаді, метод ситуаційного аналізу. По-друге – це метод навчання, який використовує опис реальних професійних, соціальних ситуацій. По-третє – це ділова або рольова гра [11, с. 117].

Метод кейсів є складною системою, що інтегрує інші когнітивні методи: моделювання (створення моделі ситуації в розумовому плані), системний аналіз (діяльність з її вивчення), уявний експеримент (перетворення ситуації), опис (словесне зображення) ситуації, класифікацію (виділення аспектів запропонованої ситуації), проблемний метод (визначення проблемних питань), ігровий метод (визначення ймовірної поведінки гравців), мозковий штурм (нарощування ідей щодо

вирішення проблеми), дискусію (обмін учасниками різними точками зору з цього питання).

На наш погляд, використання методу кейс-технології сприяє формуванню навичок комунікативної взаємодії, оскільки у дітей формуються навички роботи в команді; діти вчаться доводити свою думку, аргументувати відповідь, формулювати питання, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, що виникають, бути активними в мовленнєвій діяльності. І, за умови створення педагогом ігрового змісту цих конфліктних ситуацій, їх вирішення безпосередньо позитивно впливатиме як загалом на мовленнєвий розвиток дітей, так і, зокрема, на засвоєнні ними звукової сторони рідної мови. Таким чином, використання методу кейс-технології дозволяє педагогам досягати вищого рівня сформованості звукової культури мовлення в дітей дошкільного віку.

На наш погляд, за умови адаптації різноманітних методів кейс-технології до роботи з дітьми дошкільного віку та наповнення ігровим змістом, їх можна успішно використовувати в освітній діяльності у вихованні звукової культури мовлення дітей дошкільного віку. Основними, на нашу думку, є ситуаційний аналіз, аналіз інцидентів, ситуаційно-рольова гра, розбір ділової кореспонденції, ігрове проектування, дискусія. Розглянемо їх.

Метою ситуаційного аналізу є вивчення справжньої чи імітованої ситуації. Його різновиди – ситуаційні завдання та вправи, «кейс-стаді». Ситуаційні вправи та завдання містять перелік питань, що потребують відповіді, та спрямовані на формування нових знань та практичних умінь. «Кейс-стаді» відрізняється наявністю самостійного виділення проблем у ході осмислення ситуації, передбачає безліч рішень та застосовується у груповій роботі.

Метою аналізу інцидентів є набуття навичок пошуку інформації та її обробки. Учасникам взаємодії надаються неповні відомості про інцидент («Трапилось...», «Відбулося...»), тому значна частина часу приділяється діяльності зі здобуття даних, необхідних для прийняття рішення.

Ситуаційно-рольова гра має на меті моделювання реальної соціально-педагогічної ситуації (через імпровізовану інсценізацію) з можливістю подальшої оцінки ігрової поведінки дійових осіб.

Розбір ділової кореспонденції адаптовано до роботи з дітьми має на меті навчання дітей вибору правильного способу дії. Учасники індивідуально чи в малих групах проходять «інформаційний лабіринт»: з вибору одного з кількох варіантів рішень (правильного чи помилкового) наданого факту виникає нова ситуація, що потребує вирішення тощо. У разі неправильного вибору учасник повертається на вихідну позицію і починає знову.

При використанні ігрового проектування переслідується мета організації ігрової взаємодії щодо виконання або вдосконалення проектів.

Передбачається об'єднання в підгрупи з різними темами проєктів. з різних «функціонально-рольових» позицій учасників ігрового проєктування відбувається обмін досвідом.

Під час дискусії як методу кейс-технології переслідуються мета вироблення єдиного вирішення проблеми під час колективного її обговорення.

З наведених методів найчастіше у роботі з дітьми дошкільного віку застосовується ситуаційний аналіз, під час якого діти розглядають і вирішують певні ігрові ситуаційні кейси. Кейс може подаватися дітям як опис: з початком події, при цьому необхідно визначити наслідки; з початком і кінцем, і рішення полягає в заповненні опису відсутньої основної частини; без закінчення.

Кейс має відповідати меті його створення, задовольняти вимоги доступності та актуальності, зображувати типові ситуації, сприяти розвитку аналітичного мислення та спонукати до дискусії й активного мовлення.

Отже, кейс має пробуджувати інтерес дітей до проблеми. Альтернативою класичному кейсу, що пред'являється в письмовій формі і вимагає значного обсягу часу, для дитини дошкільного віку, яка не вміє читати і потребує постійної підтримки уваги, може бути графічне зображення проблемної ситуації (з коментарем педагога) з тривалістю обговорення понад десять хвилин. У такому разі доречно використання фото-кейсів та кейсів-ілюстрацій. Також можуть використовуватися проблемні ситуації з літературних творів чи реального життя.

Низкою вчених рекомендується вирішувати кейс у п'ять етапів: по-перше, ознайомитись із ситуацією; по-друге, виділити проблему (проблеми); по-третє, організувати «мозковий штурм»; по-четверте, проаналізувати наслідки прийняття рішень; по-п'яте, запропонувати один або кілька варіантів вирішення.

Нині досвід використання кейс-технології у процесі виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку представлений недостатньо. Організована нами експериментальна робота з виховання звукової культури мовлення дітей молодшого дошкільного віку передбачала розробку кейсів, які можна використовувати з метою формування в дітей правильної звуковимови, фонематичного слуху, мовленнєвого дихання, інтонаційної виразності мовлення та ін.

Наведемо приклади розроблених нами кейсів з виховання звукової культури мовлення в дітей молодшого дошкільного віку, інтегрованих із пізнавальним розвитком дітей.

Фото-кейс «Зламана машинка».

Мета: постановка ізольованого звуку [а], розвиток мовленнєво-рухового апарату.

Опис кейсу. Вихователь показує дітям світліну зламаної дитячої машинки та спонукає їх до постановки проблеми:

– Діти, подивіться на світліну. Що це? Вам радісно чи сумно, коли ви дивитесь на цю машинку? Я вчора на дитячому майданчику побачила зламану машинку, засмутилася та сфотографувала її. Думаю, хтось із малюків грав, радів, а тепер уже не буде в нього такої гарної іграшки.

– Як ви вважаєте, що сталося, чому машина зламалася? (Припущення дітей.)

– Чи потрібна така машинка? Так, діти, тепер уже з нею не пограєш.

– Як ви вважаєте, чи можна її полагодити? (Деталі зіпсовані, не можна.)

– Як потрібно поводитися з машинкою? Чи можна ламати машину? А як поводитися з іншими іграшками? Потрібно дбайливо поводитися з іграшками, адже тепер потрібно купувати нову машинку. Де можна придбати машинку?

– Хто знає, де великі справжні машини де виготовляють? (На заводах.)

– Які бувають машини? (Вантажні, легкові.)

– Які марки машин ви знаєте?

– А ви знаєте, що наш рот працює, як завод? І також випускає свої машини – звукові. Вони сигналять по-різному. Сьогодні ми з вами вперше разом випустимо машину звук марки «А». Для цього треба, щоб у порядку були прилади. Які є інструменти на нашому заводі-ротуку? (язику, зуби, губ). Розглядають ротову порожнину у дзеркалі.

– Які двері нашого заводу? (Губи.) Двері нашого заводу допомагають відкрити спеціальні механізми – щелепи. Підготуємо наші інструменти до випуску звукового автомобіля. Педагог організує проведення артикуляційних ігрових вправ: Дорога: висунути язик і сховати в роті (3-4 рази). Ось широка дорога, Тут машин проїде багато.

«Гараж»: відкрийте наш рот, потримайте відчиненими двері, щоб машина виїхала, закрийте двері (3-4 рази по 3-5 секунд). Гараж двері відчиняє, І машина виїжджає. Викликає звук наслідування.

– Наша машина марки «А» сигналізує так, ніби співає коліскову пісеньку: а-а-а. Наберіть бензин для машини, тобто зробіть гарний вдих. Вдихаємо носом, відкриваємо рот, натискаємо на кнопку (вказівним пальцем лівої руки натиснути на середину долоні правої руки) і сигналімо, відпускаємо кнопку звукового сигналу.

– Молодці! Ось які чудові у нас вийшли машинки. Якщо у дитини не виходить якийсь звук, педагог повідомляє, що на заводі випадково випустили несправну машинку, пропонує знову спробувати (пояснює артикуляцію).

Кейс-ілюстрація «Що потім?»

Мета: автоматизація голосних звуків [а], [у] у складах та словах, розвиток інтонаційної виразності мовлення.

Опис кейсу. Педагог пропонує дітям розглянути картинку. Ілюстрація «Діти в лісі збирають ягоди та гриби».

– Хто зображений на малюнку? Де вони знаходяться? Що роблять діти? Звуконаслідування. Хорові та індивідуальні повторення. Діти лісом гуляють і грибочки збирають: "Ау-ау-ау-у-у". Діти «відгукуються» голосно та тихо, імітують голос «дитини» – високий та «тата одного з дітей» – низький. Педагог ставить дітям проблемне питання:

– Як ви вважаєте, що далі з ними може статися? (Відповіді дітей.) Педагог демонструє картинки, діти за допомогою вихователя називають дії: вони можуть заблукати (якщо відстануть від тата та мами), повернутися (додому), зварити варення та ін.

Ілюстрація «Мама годує кашею дочку».

– Хто зображений на зображенні? Що робить дівчинка? Звуконаслідування. Хорові та індивідуальні повторення.

– Наша донька Маша їсти не хоче кашу: "Уа-уа-уа-а-а!". Діти імітують тихий та гучний плач дитини.

Проблемне питання. – Що дівчинка далі робитиме? (Відповіді дітей.) Педагог демонструє картинку, діти за допомогою вихователя називають дії: спати, грати у ляльки, прибирати іграшки разом із мамою, гуляти на вулиці тощо.

Кейс-завдання «Як відправити кораблик у подорож?»

Мета: розвиток у дітей мовленнєвого дихання.

Опис кейсу. Вихователь демонструє дітям модель вітрильника та ставить запитання:

– Діти, я знаю, що у нас є такі хлопчики – майбутні моряки. Хочу вас попросити. Подивіться, я зробила вдома кораблик, але не розумію, як змусити його плавати. Ви допоможете мені кораблик відправити у подорож?

– Може хтось знає, як називаються частини біля корабля? (Корабель складається з корпусу та вітрил.) Вихователь вказує деякі частини корабля, під час розмови з дітьми пояснює їх призначення, а діти повторюють його назви: кермо, корми, прапор. Педагог ставить кораблик на стіл:

– Що ж потрібно зробити, щоб наш кораблик почав рухатися? (Припущення дітей.)

– Де плавають кораблики? (У морі.) – Що треба зробити, щоб наш кораблик поплив? (Опустити його на воду). Пустимо наш кораблик у море. Вихователь ставить кораблик у таз із водою.

– Що не так із нашим корабликом? Чому він не пливе? Що потрібно зробити, щоби кораблик поплив? (Подути на вітрила.) Давайте подивимося, як можна гнати хвилями маленькі вітрильники. Подуйте на вітрила.

– Що змушує кораблики рухатись? Чого не вистачало корабликам? (Вітра.) То навіщо потрібні кораблику вітрила?

– Що потрібно зробити, щоб кораблики поплили швидше? (Сильніше дмухати).

Гра «Штиль-шторм». Діти за командою педагога змінюють «силу вітру»: за командою «штиль» та «шторм».

Висновки. На завершення зазначимо, що метод кейс-технології, побудований на доступних дітям ігрових або реальних ситуаціях, має розвиваючий та освітній потенціал. Його використання робить процес засвоєння дітьми молодшого дошкільного віку звукової сторони рідної мови цікавим і захоплюючим заняттям, оскільки ігрові кейси ні до чого не примушують, цікаві за сюжетом і сповнені позитивних емоцій. Завдяки ним дошкільнята проявляють активність у виконанні ігрових вправ зі звуконаслідування, мовленнєвого дихання, інтонаційної виразності мовлення, становлення різних якостей голосу. Тож подібні до описаних у статті проблемні ситуації (кейси) можна ефективно використовувати в роботі з виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Алексєєнко, Т. Розвивальний потенціал case-study (кейс-технології) у формуванні ключових компетентностей здобувачів освіти: до методичного інструментарію сучасного підручника. *Проблеми сучасного підручника*, (29), 2023. С. 5–13. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-29-5-13>
2. Бавольська О. Роль малих фольклорних жанрів у вихованні звукової культури мовлення дошкільників. *Методика. Досвід.* №1—2 (62-63). 2013. С. 44-49.
3. Березовська Л.І., Фаїна В. Удосконалення звукової культури мовлення дітей дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молод. вчен. Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 52. Т 1. С. 235-241.
4. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах / за ред. А.М. Богуш. 2-ге вид., допов. К. : Слово, 2011. 704 с.
5. Богуш А. Маліновська Н. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку: підручник для учнів педагогічних коледжів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Вид. 2-е. перер. та доповн. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2022. 344 с.
6. Борова В. Реалізація педагогічних ідей В. Сухомлинського у діяльнісному підході до коригування звукової культури мовлення дітей старшого дошкільного віку. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки*. Вип. 172. 2018. С. 85-88.
7. Возняк Л. Організація уроків у початковій школі з використанням методу вивчення технологій. *Педагогічні науки. Молодий вчений.* №10 (86). 2020. С. 113-116.
8. Гриньова М., Грицай Н. Кейс-технології у методичній підготовці майбутніх учителів біології. *Витоки педагогічної майстерності*. Випуск 17, 2016. С. 72-79.
9. Ісаєва О., Шайнер Г., Розман І. Кейс-технологія як інноваційний підхід викладання дисциплін у кризових ситуаціях. *Молодь і ринок.* №11-12 (197-198), 2021, С. 39-43.
10. Іщенко Л. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови: навч. посіб. Умань: ПП «Жовтий», 2013. 138 с.

11. Ляпунова В. Використання діалогічних методів навчання у підготовці майбутніх вихователів до формування толерантності дітей дошкільного віку. *Витоки педагогічної майстерності*. Вип. 17. 2016. С. 114-121.

12. Марченко І. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): навч. посіб. Вид. 3-е перер. та доп. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 312 с.

13. Норкіна О. Особливості використання кейс-технології у роботі з дітьми дошкільного віку. *Іннова-*

ційні технології в дошкільній освіті: м-ли в міжнар. наук.-практ. конф. (14-15 квітня). Переяслав-Хмельницький, 2022. С. 75-79.

14. Пащенко Т. Застосування кейс-технологій у підготовці кваліфікованих робітників. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8792/1/%D0%9F%D0%B0%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE2.pdf>

15. Швірник Л. В. Ігрова діяльність, як засіб формування звукової культури мовлення дошкільників. мет. посіб. Херсон. 2016. 48.